

บันทึกการประชุม

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๓๘๐

วันจันทร์ ที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๐

ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพงษ์ ไช้มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายนิติ ธิงเสณี	โฆษกกรรมการ
๕. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๖. นางกฤษณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๗. นางจรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๘. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๙. นายเอียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๐. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๑. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๒. นายภุชงค์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๓. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๔. นายสุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๕. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๖. นายอัชพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๗. พลเอก อัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๘. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย	(ลาการประชุม)
๒. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	(ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายจันทพันธ์ ทังสุบุตร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ

๒. นายวราห์ เห่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นายนาถ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสุภัทรา เชื้อรอด

๒. นางชื่นสมน นิวาทวงศ์

๓. นางสาวฐิติพร วิชัยธนพัฒน์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางสาวสุจิตตา มโหธร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๒. นายวิชัยพล ฉวีวรรณ

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

ผู้ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเชิญมาร่วมประชุม

๑. นายประมนต์ สุธีวงศ์

ประธานองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย)

๒. นายมานะ นิมิตรมงคล

เลขาธิการองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย)

๓. นายบัณฑิต นิจอวาร

กรรมการผู้อำนวยการสถาบันกรรมการ

บริษัทไทย (IOD)

๔. นายประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์

ผู้อำนวยการบริหารสถาบันข่าวอิศรา

๕. นายไพรินทร์ ชูโชติถาวร

กรรมการในคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๕๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๐๑ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๐ ถึงครั้งที่ ๓๓๙ วันศุกร์ ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๐ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการกล่าวว่า การประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญในครั้งนี้ คณะกรรมการได้รับเกียรติจากนายประมนต์ สุธีวงศ์ ประธานองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) พร้อมคณะเข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการที่ควรบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

นายประมนต์ สุธีวงศ์ ประธานองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) กล่าวว่า องค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักการที่ควรบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง องค์กรประกอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในอดีตพบว่าไม่มีความหลากหลายเกี่ยวกับวิชาชีพของผู้ที่จะมาทำหน้าที่เป็นกรรมการ ป.ป.ช. เนื่องจากที่ผ่านมาการสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการ ป.ป.ช. นั้น จะแต่งตั้งจากบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายเป็นหลัก โดยไม่มีการแต่งตั้งจากบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในสาขาอื่นหรือศาสตร์อื่น ส่วนหนึ่งอาจเกิดจากองค์กรที่ทำหน้าที่ในการสรรหากรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้แทนขององค์กรหรือหน่วยงานของรัฐที่มีภารกิจหน้าที่ด้านกฎหมายเป็นส่วนใหญ่ บุคคลที่ได้รับการสรรหาเป็นกรรมการ ป.ป.ช. จึงเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายเป็นหลัก ดังนั้น กระบวนการสรรหากรรมการ ป.ป.ช. ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ควรกำหนดให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณาเลือกบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในสาขาอื่นด้วยมิใช่คัดเลือกแต่เฉพาะด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว และควรกำหนดให้มีการประกาศรายชื่อบุคคลที่สมัครเข้ารับการสรรหาเป็นกรรมการ ป.ป.ช. ต่อสาธารณชน เพื่อเป็นช่องทางให้มีการตรวจสอบประวัติ ความประพฤติ หรือพฤติกรรมของผู้สมัครเข้ารับการสรรหาโดยประชาชน มิใช่เป็นการตรวจสอบแต่เฉพาะหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นที่สอง การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างคณะกรรมการ ป.ป.ช. กับสำนักงาน ป.ป.ช. ควรมีการปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ เนื่องจากที่ผ่านมาการทำงานด้านการตรวจสอบการทุจริตของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. มีความล่าช้า โดยรูปแบบการทำงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะเป็นการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการไต่สวนขึ้นมาทำหน้าที่แทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยมีกรรมการ ป.ป.ช. ที่ได้รับมอบหมายจำนวนหนึ่งคนทำหน้าที่เป็นประธานอนุกรรมการไต่สวน การกำหนดวิธีการไต่สวนในลักษณะดังกล่าวทำให้การไต่สวนคดีแต่ละเรื่องต้องใช้เวลาในการพิจารณานาน เนื่องจากองค์ประกอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีเพียงเก้าคนเท่านั้น การกำหนดให้การไต่สวนคดีในแต่ละเรื่องจะต้องมีกรรมการ ป.ป.ช. จำนวนหนึ่งคนทำหน้าที่เป็นประธานอนุกรรมการไต่สวนจึงทำให้การไต่สวนคดีเกิดความล่าช้า ในประเด็นนี้มีความเห็นว่า ถ้าจะมีการแบ่งอำนาจในการทำงานให้แก่สำนักงาน ป.ป.ช. มากขึ้นโดยเฉพาะการไต่สวนคดีเล็กหรือคดีที่ไม่มีความสำคัญ ให้สำนักงาน ป.ป.ช. เป็นผู้ดำเนินการพิจารณาไต่สวนเบื้องต้นก่อนแล้วเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาวินิจฉัยอีกครั้งหนึ่ง รูปแบบวิธีการดำเนินงานในลักษณะดังกล่าวจะทำให้การพิจารณาคดีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความรวดเร็วยิ่งขึ้น ส่วนประเด็นการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. นั้น ควรมีการปรับปรุงวิธีการทำงานของเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ให้มีความรวดเร็วยิ่งขึ้นด้วย

ประเด็นที่สาม การเปิดเผยข้อมูลความคืบหน้าการดำเนินคดีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เนื่องจากที่ผ่านมาหากไม่มีการสอบถามถึงความคืบหน้าเกี่ยวกับคดี ประชาชนจะไม่ทราบเลยว่าคณะกรรมการ

ป.ป.ช. ได้ดำเนินการไต่สวนคดีถึงขั้นตอนใดแล้ว ดังนั้น ควรกำหนดว่าการทำงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เกี่ยวกับคดีจะต้องมีการรายงานต่อสาธารณชนทราบเป็นระยะ

ประเด็นที่สี่ การที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีความเป็นอิสระในการดำเนินงานหรือไม่นั้น เรื่องของงบประมาณถือเป็นปัจจัยสำคัญ โดยในต่างประเทศ เช่น ประเทศฮ่องกง การจัดสรรงบประมาณให้แก่องค์กรด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศฮ่องกง ได้รับการจัดสรรงบประมาณคิดเป็นอัตราร้อยละของงบประมาณรวมของประเทศ โดยรัฐสภาจะเป็นผู้พิจารณาอนุมัติภายใต้กรอบวงเงินงบประมาณดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง ดังนั้น หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับการจัดสรรงบประมาณในลักษณะดังกล่าวจะทำให้การทำงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความเป็นอิสระมากขึ้น

ส่วนงบประมาณการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ผ่านมาจะมุ่งเน้นที่ภารกิจด้านการปราบปรามการทุจริตเป็นสำคัญ ส่วนงานด้านการป้องกันหรืองานด้านการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการทุจริต คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไม่มากเท่าใด ส่วนหนึ่งอาจเกิดจากงบประมาณที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับจัดสรรในแต่ละปีงบประมาณไม่เพียงพอที่จะดำเนินงานด้านการป้องกันหรืองานด้านการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการทุจริต ในประเด็นนี้มีความเห็นว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ควรมุ่งเน้นดำเนินงานในแต่ละด้านในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน มิใช่มุ่งดำเนินงานด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว แม้การดำเนินงานด้านการปราบปรามจะมีความสำคัญก็ตาม เพื่อเป็นมาตรการป้องปรามและสร้างความตระหนักรู้ให้แก่ประชาชนและผู้ที่มีความคิดที่จะกระทำทุจริตได้ทราบถึงอันตรายของการกระทำทุจริต ซึ่งงานด้านการป้องกันการทุจริตก็เป็นงานที่มีความสำคัญเช่นเดียวกัน ดังนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงควรดำเนินงานทั้งสามด้านไปพร้อมกันโดยภาครัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้แก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. อย่างเพียงพอ

ประเด็นที่ห้า การทำงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และหน่วยงานด้านการปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ที่ผ่านมาพบว่าเกิดปัญหาในการประสานความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกัน เช่น ปัญหาความขัดแย้งระหว่างอัยการสูงสุดกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำให้คดีเกิดความล่าช้า เป็นต้น ส่วนหนึ่งเกิดจากปัญหาการขาดการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานด้านกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย ดังนั้น จึงควรมีมาตรการใดมาตรการหนึ่งที่จะเป็นกลไกในการประสานงานเพื่อให้เกิดการบูรณาการการทำงานระหว่างคณะกรรมการ ป.ป.ช. และหน่วยงานด้านการปราบปรามการทุจริตในภาครัฐให้มีการดำเนินงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นที่หก การตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. กับการตรวจสอบการทำงานขององค์กรอิสระอื่น ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้กำหนดมาตรการหรือกลไกการตรวจสอบไว้เพียงพอหรือไม่ มีความชัดเจนเพียงใด เนื่องจากองค์กรอิสระเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจรัฐ จึงควรมีการตรวจสอบที่เคร่งครัด

ประธานกรรมการกล่าวว่า แนวคิดของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญในเรื่องความหลากหลายของคณะกรรมการ ป.ป.ช. นั้น แม้รัฐธรรมนูญจะไม่ได้กำหนดให้มีกรรมการ ป.ป.ช. ในแต่ละด้านในจำนวนที่แน่นอนเช่นเดียวกับตุลาการศาลรัฐธรรมนูญก็ตาม แต่ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้การสรรหากรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการสรรหาจะต้องคำนึงถึงความหลากหลายของบุคคลที่เข้ารับการสรรหาด้วยการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชุดต่าง ๆ ที่ผ่านมา ไม่มีบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญศาสตร์อื่นเข้ามาเป็นกรรมการ ป.ป.ช. อาจเกิดจากบุคคลที่มีความรู้ในศาสตร์อื่น เช่น แพทย์ หรือวิศวกร เป็นต้น ไม่มีความสนใจที่จะสมัครเข้ารับการสรรหาเป็นกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้ ทั้งนี้ ในร่างพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้เปิดช่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจจัดจ้างผู้เชี่ยวชาญเพื่อช่วยเหลือการดำเนินงานกรณีที่ต้องใช้เทคนิคเฉพาะในการไต่สวนคดีเพื่อเป็นการติดต่ออาชญาให้แก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่วนการเปิดเผยชื่อบุคคลที่ได้รับการสรรหาเป็นกรรมการ ป.ป.ช. นั้น ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้บัญญัติรองรับไว้แล้ว

ส่วนประเด็นการแบ่งหน้าที่ระหว่างคณะกรรมการ ป.ป.ช. กับสำนักงาน ป.ป.ช. นั้น คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญยังมีความกังวลในเรื่องดังกล่าวตั้งแต่ในชั้นการยกร่างรัฐธรรมนูญโดยกำหนดว่า ในการไต่สวน คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นผู้ไต่สวนเบื้องต้นได้ ซึ่งในเบื้องต้นคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมีความตั้งใจที่จะบัญญัติแยกให้ชัดเจนไว้ในรัฐธรรมนูญแต่ก็เกรงว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. อาจปรับตัวไม่ทันและอาจเกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงบัญญัติเปิดช่องไว้ในรัฐธรรมนูญและในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยจะมีบทบังคับมิให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อทำหน้าที่ไต่สวนแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นผู้ดำเนินการไต่สวนเบื้องต้นแทนแล้วเสนอความเห็นต่อ คณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาวินิจฉัยต่อไป รวมทั้งกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการไต่สวน ในแต่ละขั้นตอนไว้อย่างชัดเจน หากขั้นตอนใดคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการเกินระยะเวลาที่กำหนดไว้ จะต้องแถลงให้ประชาชนได้รับทราบว่าการดำเนินการล่าช้านั้นเกิดจากสาเหตุใด ทั้งนี้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญยังมีแนวคิดว่าการดำเนินการไต่สวนไม่ว่าจะเป็นคนใดลักษณะใดก็ตาม คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ควรดำเนินการไต่สวนเกินสองปี หากคดีใดดำเนินการไต่สวนเกินสองปี เว้นแต่เป็นคดีสำคัญหรือเป็นคดีที่ก่อความเสียหายต่อรัฐอย่างร้ายแรง คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องชี้แจงเหตุผลให้ประชาชนได้รับทราบถึงเหตุแห่งความล่าช้า ส่วนการเปิดเผยผลการดำเนินคดีควรกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เปิดเผยให้ประชาชนได้รับทราบเป็นระยะ แต่หากคดีนั้นคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังไม่มีมติชี้มูลความผิด คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะเปิดเผยได้เฉพาะพฤติการณ์แห่งคดีโดยจะเปิดเผยชื่อผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้ เพื่อป้องกันมิให้ผู้ถูกกล่าวหาได้รับความเสียหาย

ประเด็นเรื่องงบประมาณของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งเชื่อมโยงกับภารกิจด้านการป้องกันและด้านการปราบปรามการทุจริตของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อพิจารณาจากผลการดำเนินงานที่ผ่านมา คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับงานด้านการปราบปรามเป็นสำคัญ เนื่องจากการกระทำทุจริตมีมากขึ้นจนทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่สามารถจะดำเนินงานในด้านอื่นได้ เพราะต้องมุ่งดำเนินงานด้านการปราบปรามการทุจริตที่เพิ่มมากขึ้น ดังนั้น ข้อเสนอของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่เสนอต่อ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับงานด้านการป้องกันการทุจริตนั้น จึงเป็นมาตรการที่ไม่เกิดผลสัมฤทธิ์ในทางปฏิบัติเท่าที่ควร ซึ่งในประเด็นนี้อาจจะต้องใช้ระยะเวลาอีกระยะหนึ่งเพื่อให้การกระทำทุจริตลดจำนวนลง จากนั้นจึงเน้นงานด้านการป้องกัน หรือมีเช่นนั้นต้องให้หน่วยงานอื่นใช้มาตรการเข้าไปดำเนินการจัดการกับปัญหาดังกล่าว

ประเด็นเรื่องกระบวนการทำงานที่ขาดการบูรณาการระหว่างองค์กรอิสระนั้น คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอิสระทุกฉบับว่า หากปรากฏว่าเรื่องใดเกี่ยวข้องกับองค์กรอิสระหลายองค์กร ให้ประธานองค์กรอิสระที่ตรวจพบมีอำนาจเชิญประธานองค์กรอิสระอื่นมาประชุมเพื่อปรึกษาหารือและกำหนดแนวทางร่วมกัน

เพื่อให้ทุกฝ่ายได้ปฏิบัติตาม ส่วนการตรวจสอบองค์กรอิสระ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ให้ความสำคัญกับประเด็นนี้ โดยในกรณีของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดินได้กำหนดให้มีคณะผู้ตรวจสอบอิสระเป็นผู้ดำเนินการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และมีคณะกรรมการกำกับการตรวจสอบอีกชั้นหนึ่งโดยให้ตรวจสอบการดำเนินการลักษณะเดียวกับที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบหน่วยรับตรวจสอบ ส่วนกรณีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. กระทำทุจริต คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญกำหนดให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้ตรวจสอบ และกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินโดยยื่นต่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเช่นเดียวกับที่สำนักงาน ป.ป.ช. ตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลอื่น

นายบัณฑิต นิจถาวร กรรมการผู้อำนวยการสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) กล่าวว่า แนวคิดการแก้ไขปัญหาทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทย จะหวังพึ่งระบบราชการเพียงด้านเดียวคงไม่สามารถแก้ไขปัญหาทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทยได้ทั้งระบบ ในอดีตที่ผ่านมาการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันจึงต้องใช้พลังและความร่วมมือของทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ส่วนแนวความคิดการจัดตั้งสถาบันกรรมการบริษัทไทย เพื่อเป็นการดึงภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทย โดยมีการกำหนดนโยบายความร่วมมือกับภาคเอกชนของต่างประเทศที่จะเข้ามาดำเนินธุรกิจในประเทศไทยว่าบริษัทเอกชนนั้นจะต้องไม่มีการจ่ายสินบนให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งตั้งแต่จัดตั้งมาพบว่าเป็นเรื่องยากที่การดำเนินธุรกิจของภาคเอกชนจะประสบความสำเร็จได้โดยไม่จ่ายสินบนให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่จากการดำเนินโครงการมาเป็นระยะเวลาหกปีมีบริษัทเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศสมัครใจเข้าร่วมในโครงการนี้จำนวนประมาณแปดร้อยสี่สิบบริษัท โดยการเข้าร่วมโครงการนี้มีให้บริษัทเอกชนมาประกาศเจตนารมณ์ว่าจะไม่มีการกระทำทุจริตเพียงอย่างเดียว แต่บริษัทจะต้องดำเนินการภายใต้บทบาทหน้าที่สามประการคือ (๑) บริษัทจะต้องมีนโยบายที่ชัดเจนในการสนับสนุนการดำเนินธุรกิจแบบใสสะอาดโดยไม่มีการจ่ายสินบนทุกรูปแบบ โดยจะต้องเป็นการกำหนดนโยบายโดยคณะกรรมการบริหารบริษัท (๒) วางแนวทางปฏิบัติเพื่อมิให้มีการทุจริตคอร์รัปชันในการประกอบธุรกิจของบริษัท และ (๓) บริษัทจะต้องปฏิบัติอย่างจริงจังเพื่อดำเนินการตามนโยบายและแนวปฏิบัติเพื่อมิให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน ทั้งนี้ สถาบันกรรมการบริษัทไทยจะมีการตรวจสอบโดยบริษัทที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการตรวจสอบภายในจะดำเนินการตรวจสอบว่าบริษัทที่จะเข้าร่วมโครงการได้กำหนดนโยบายและมีการดำเนินการตามแนวปฏิบัติตามระบบที่กำหนดหรือไม่ ถ้าบริษัทสามารถดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด บริษัทจะได้รับการรับรองจากคณะกรรมการแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทยในการต่อต้านการทุจริต (Private Sector Collective Action Coalition Against Corruption Council : CAC) ว่าเป็นบริษัทที่มีนโยบายและแนวปฏิบัติที่เป็นการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันที่ชัดเจน โดยนับแต่ที่ได้เริ่มโครงการมีบริษัทเข้าร่วมโครงการด้วยความสมัครใจจำนวนประมาณแปดร้อยสี่สิบบริษัท และมีบริษัทที่ผ่านการรับรองแล้วจำนวนประมาณสองร้อยหกสิบบริษัท โดยในแต่ละไตรมาสจะมีบริษัทเอกชนสมัครใจเข้าร่วมโครงการเพื่อขอให้มีการรับรองจากคณะกรรมการ CAC โดยบริษัทส่วนใหญ่เป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทำให้โครงการดังกล่าวเป็นโครงการที่ได้รับการยอมรับจากภาคเอกชน จากประสบการณ์การทำงานในโครงการดังกล่าวเห็นว่าปัจจุบันปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันเป็นปัญหาใหญ่ของประเทศต่างๆ ทั่วโลก แต่ละประเทศจึงได้มีการออกกฎหมายลักษณะเดียวกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม

การทุจริตของประเทศไทย มาตรฐานของกฎหมายในการปราบปรามการทุจริตในแต่ละประเทศมีลักษณะที่เป็นมาตรฐานสากลเดียวกัน โดยมาตรฐานสากลที่เป็นตัววัดคุณภาพของกฎหมายในการปราบปรามการทุจริตของประเทศต่างๆ ทั่วโลกจะประกอบด้วย (๑) กฎหมายมีบทบัญญัติที่ครอบคลุมการกระทำ ความผิดทั้งในส่วนของภาครัฐและในส่วนของภาคเอกชนหรือไม่ (๒) กฎหมายมีบทบัญญัติที่ครอบคลุมการกระทำ ความผิดทั้งที่เป็นการให้สินบนและการรับสินบนหรือไม่ และ (๓) กฎหมายมีบทบัญญัติที่ครอบคลุมธุรกรรมทางการเงินที่เกิดขึ้นในประเทศและต่างประเทศหรือไม่ ดังนั้น ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฉบับใหม่ จึงควรมีบทบัญญัติ ดังต่อไปนี้ (๑) เรื่องการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนรวมกับประโยชน์ส่วนบุคคล เช่น กรณีที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่ไปทำงานให้แก่บริษัท หรือเป็นกรรมการในบริษัทที่ตนเคยมีหน้าที่กำกับดูแล เป็นต้น (๒) มาตรการคุ้มครองการให้ข้อมูลของประชาชนที่เป็นผู้ให้เบาะแสเกี่ยวกับการกระทำทุจริต ซึ่งหากไม่มีกฎหมาย ในส่วนนี้ประชาชนก็จะไม่มีบทบาทในการช่วยเหลือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการแก้ไขปัญหาการกระทำทุจริตคอร์รัปชันด้วยการให้ข้อมูลแก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. (๓) ความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยจะต้องมีบทบัญญัติที่เอื้อให้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับคดีเพื่อให้ประชาชน สามารถติดตามความคืบหน้าในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินคดีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ (๔) ควรกำหนด ความหมายของนิยามคำว่า “การกระทำทุจริตคอร์รัปชัน” ให้ชัดเจน (๕) กระบวนการไต่สวนจะต้องมีความชัดเจนว่าเริ่มต้นอย่างไรและเสร็จสิ้นกระบวนการไต่สวนอย่างไร และ (๖) โทษที่เกิดจากการทำความผิดต่างๆ จะต้อง มีบทบัญญัติที่ชัดเจน

ส่วนแนวคิดในเรื่องการทำให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฉบับใหม่มีประสิทธิภาพในการบังคับใช้มากขึ้น ในช่วงที่ผ่านมาความพยายามที่จะทำให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มีความชัดเจนและรัดกุมในทางปฏิบัติ เช่น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙ ที่กำหนดความผิดของภาคเอกชนในกรณีที่ภาคเอกชนให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นต้น ซึ่งในอดีตก่อนที่จะมีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙ กฎหมายจะไม่มีสภาพบังคับกับภาคเอกชนแต่กฎหมายมุ่งดำเนินการเพื่อเอาผิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่รับสินบนเป็นสำคัญ แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๑๒๓/๕ ได้กำหนดความผิดของเอกชนที่ให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความผิดด้วยเช่นเดียวกัน ซึ่งหลักการดังกล่าวมีความสำคัญที่ทำให้เกิดการป้องปรามทั้งกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่รับสินบนและในขณะเดียวกันภาคเอกชนที่เป็นผู้ให้สินบนก็มีความผิดด้วย ดังนั้น ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฉบับใหม่ จึงควรคงบทบัญญัติดังกล่าวไว้ด้วย

ส่วนการเปรียบเทียบการทำงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. กับองค์กรที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการปราบปรามการทุจริตของต่างประเทศ พบว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังมีความอ่อนไหวต่อการถูกแทรกแซงทางการเมือง ดังนั้น จะมีวิธีดำเนินการอย่างไรเพื่อป้องกันมิให้การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ถูกแทรกแซงทางการเมือง รวมทั้งการกำหนดกลไกเพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้มีความเป็นอิสระมากขึ้นกว่าที่บัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

ส่วนประเด็นเรื่องการเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ที่อยู่ระหว่างการดำเนินการตรวจสอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. นั้น เนื่องจากปัจจุบันการจ้างบุคคลเพื่อเข้าทำงานในบริษัทเอกชนจะมีการจัดทำ

ประวัติและความประพฤติ แต่ในทางปฏิบัติบริษัทเอกชนจะไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลได้ว่าบุคคลที่สมัครเข้าทำงานเป็นบุคคลที่เคยถูกกล่าวหาว่ากระทำทุจริตในองค์กรหรือบริษัทอื่นมาก่อนหรือไม่ โดยเฉพาะข้อมูลการตรวจสอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เนื่องจากไม่มีหน่วยงานกลางที่จะเป็นผู้ให้ข้อมูลในการตรวจสอบแก่บริษัทเอกชน ซึ่งต่างกับระบบราชการที่หน่วยงานของรัฐสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันได้ แต่บริษัทเอกชนไม่สามารถที่จะเข้าถึงข้อมูลเหล่านี้ได้ ดังนั้น หากมีระบบการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าอยู่ระหว่างดำเนินการไต่สวนผู้ใด และมีผลความคืบหน้าในการดำเนินคดีอย่างไร ก็จะเกิดประโยชน์แก่ภาคเอกชนในการตรวจสอบข้อมูล

ส่วนการปฏิบัติการกิจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่มุ่งเน้นงานด้านการปราบปรามเพียงด้านเดียวนั้น ที่ผ่านมาพบข้อมูลว่าการดำเนินคดีในแต่ละเรื่องต้องใช้เวลามากจึงทำให้ปริมาณคดีที่เข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. สะสมเพิ่มมากขึ้นทุกปี ส่วนตัวเห็นว่างานด้านการป้องกันเป็นงานที่จะสามารถลดการกระทำทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ในประเทศสิงคโปร์ หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าหน่วยงานของรัฐได้รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานหนึ่งพยายามที่จะรับสินบน คณะกรรมการ ป.ป.ช. ของประเทศสิงคโปร์จะส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปสอบถามในหน่วยงานนั้นว่าเป็นความจริงหรือไม่ ซึ่งเป็นวิธีการป้องปรามที่มีประสิทธิภาพ แต่การดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ของประเทศไทยจะต้องรอให้ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้นก่อนแล้วมีการร้องเรียนกล่าวหา คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงจะเข้าดำเนินการตรวจสอบ ดังนั้น เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับทราบข้อมูลว่ามีการกระทำทุจริตควรส่งเจ้าหน้าที่ลงไปดำเนินการแสวงหาข้อมูลหรือสอบถามหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่ามีเจ้าหน้าที่กระทำการตามที่ผู้ให้ข้อมูลจริงหรือไม่ ซึ่งหากในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฉบับใหม่ได้บัญญัติกลไกดังกล่าวไว้จะช่วยให้การป้องปรามการทุจริตมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สำหรับระบบการถ่วงดุลตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ควรกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีการประเมินตนเองทุกสองปี เพื่อให้ประชาชนเกิดความมั่นใจว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีระบบการประเมินตนเองในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการทำงานที่ดีขึ้น ซึ่งการประเมินตนเองเป็นระบบปกติของการทำงานในรูปคณะกรรมการ หรือการทำงานในบริษัทภาคเอกชนที่จะมีการประเมินการปฏิบัติงานเป็นประจำทุกปีเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการดำเนินงาน

ประธานกรรมการสอบถ่วงดุลตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ควรกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีการประเมินตนเองทุกสองปี เพื่อให้ประชาชนเกิดความมั่นใจว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีระบบการประเมินตนเองในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการทำงานที่ดีขึ้น ซึ่งการประเมินตนเองเป็นระบบปกติของการทำงานในรูปคณะกรรมการ หรือการทำงานในบริษัทภาคเอกชนที่จะมีการประเมินการปฏิบัติงานเป็นประจำทุกปีเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการดำเนินงาน

นายบัณฑิต นิฉัตร กรรมการผู้อำนวยการสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) ชี้แจงว่า ในการรับสมัครบริษัทเข้าร่วมโครงการจะมีแบบฟอร์มเพื่อสอบถามบริษัทว่าในช่วงสามปีที่ผ่านมาบริษัทเคยมีการจ่ายสินบนหรือไม่ และเมื่อรับบริษัทนั้นเข้าเป็นสมาชิกแล้วจะมีกระบวนการพิจารณาตรวจสอบเชิงลึกว่าในช่วงสามปีที่ผ่านมาบริษัทจะเข้าเป็นสมาชิกมีข่าวการให้สินบนหรือมีการกระทำความผิดในการประกอบธุรกิจหรือไม่ หากข้อมูลเชิงลึกพบว่าเป็นความจริงจะมีกระบวนการสอบสวนโดยใช้วิธีมีหนังสือสอบถามไปยังประธานกรรมการบริษัทเพื่อให้อธิบายเรื่องที่เกิดขึ้นว่ามีความเป็นมาอย่างไร ถ้าผลการสอบสวนพบว่าการเกิดจากระบบมีความผิดพลาดหรือเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคลเพียงบางคนที่ไม่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารของบริษัท ก็จะแจ้งให้มีการปรับปรุงระบบการควบคุมภายในของบริษัทต่อไป ส่วนประเด็นคำถามว่ามีบริษัทก่อสร้างเข้ามาเป็นสมาชิกหรือไม่ นั้น ปัจจุบันมีบริษัทก่อสร้างของต่างประเทศเข้ามาเป็นสมาชิก ซึ่งก่อนที่จะรับเข้ามาเป็นสมาชิกในโครงการจะสอบถามบริษัทก่อนว่ามีความเชื่อมั่นในการเข้ามาประกอบ

ธุรกิจในประเทศไทยหรือไม่ ซึ่งได้รับคำตอบว่าบริษัทต่างประเทศมีความเชื่อมั่นที่จะเข้ามาประกอบธุรกิจในประเทศไทย เนื่องจากวัตถุประสงค์หลักของการประกอบธุรกิจในประเทศนั้น บริษัทต่างประเทศหลายบริษัทได้มุ่งที่จะร่วมประกอบธุรกิจกับภาครัฐแต่มุ่งที่จะประกอบธุรกิจร่วมกับภาคเอกชนด้วยกัน ซึ่งถือว่าเป็นวิธีการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานของบริษัทเอกชนสมัยใหม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ข้อเสนอเกี่ยวกับการลงโทษทั้งผู้ให้และผู้รับสินบนเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การปราบปรามการทุจริตในวงราชการไม่สามารถเกิดขึ้นได้ เพราะไม่สามารถหาพยานหลักฐานเพื่อยืนยันการกระทำความผิดได้ ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากผู้ที่จะเป็นพยานไม่มีความมั่นใจว่าจะถูกกันไว้เป็นพยานจริงหรือไม่

นายประมนต์ สุธีวงศ์ ประธานองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) กล่าวว่า การให้สินบนนั้นจะมีกรณีที่ภาคเอกชนเป็นผู้เสนอสินบนให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้ได้รับงานที่เป็นโครงการขนาดใหญ่จากรัฐซึ่งวิธีการดังกล่าวทำให้บริษัทขนาดใหญ่ได้เปรียบบริษัทขนาดเล็กและเป็นการสร้างแรงจูงใจอย่างหนึ่งที่ทำให้ภาคเอกชนยินยอมจ่ายสินบน ในหลายกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้เรียกสินบนจากภาคเอกชน แต่ในทางกลับกันก็มีหลายกรณีที่ภาคเอกชนเป็นผู้เสนอให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อแลกกับผลประโยชน์ทางธุรกิจ ดังนั้น จึงควรกำหนดมาตรการลงโทษภาคเอกชนที่ให้สินบนไว้ในกฎหมาย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ประมวลกฎหมายอาญาได้กำหนดบทลงโทษทั้งผู้รับสินบนคือเจ้าพนักงานที่รับสินบนไว้แล้ว และลงโทษผู้ให้สินบนแก่เจ้าพนักงานด้วย ฉะนั้น ในทางปฏิบัติที่ผ่านมาจึงเป็นการยากที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะสามารถดำเนินคดีแก่ทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับสินบนและผู้ให้สินบน ดังนั้น การที่จะกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถดำเนินการปราบปรามได้อย่างมีประสิทธิภาพจะต้องมีมาตรการหรือกลไกบางประการกำหนดไว้ในกฎหมายเพื่อให้ภาคเอกชนให้ความร่วมมือในการเปิดเผยข้อมูลการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐโดยที่ภาคเอกชนจะต้องไม่ได้รับความเดือดร้อนจากการเปิดเผยข้อมูลนั้น

นายบัณฑิต นิฉาวกร กรรมการผู้อำนวยการสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) กล่าวว่า ส่วนตัวเห็นว่าควรมีมาตรการลงโทษทั้งผู้รับสินบนและผู้ให้สินบน เมื่อกระทำความผิดกฎหมายก็ต้องรับโทษเช่นเดียวกัน

นายประมนต์ สุธีวงศ์ ประธานองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) กล่าวว่า คดีรับจ่านำข้าวสามารถนำมาเป็นกรณีศึกษาได้โดยผู้กระทำความผิดที่ถูกศาลพิพากษามีทั้งนักการเมือง ข้าราชการ และนักธุรกิจได้ร่วมกันกระทำความผิดซึ่งเป็นคดีแรกที่เห็นการกระทำความผิดร่วมกันของทั้งสามกลุ่มอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตามอย่างไรก็ดี ไม่ทราบข้อเท็จจริงว่าในทางปฏิบัติคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีการดำเนินการไต่สวนการฟ้องคดีจนถึงขั้นตอนการมีคำพิพากษาของศาลอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า คดีรับจ่านำข้าวที่ศาลมีคำพิพากษาลงโทษผู้กระทำผิดได้นั้น ส่วนหนึ่งมีการกันบุคคลไว้เป็นพยาน และมีหลักฐานชัดเจนว่ามีการกระทำทุจริตโดยการทิ้งร่องรอยการกระทำทุจริตที่สามารถตรวจสอบย้อนหลังได้

นายประมนต์ สุธีวงศ์ ประธานองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) กล่าวว่า พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้มีการปรับปรุงกระบวนการจนทำให้การกระทำทุจริตกระทำได้ยากขึ้น หรือพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่ได้กำหนดเงื่อนไขเงินเป็นอุปสรรคต่อการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนหรือบริษัทต่างๆ มีแนวโน้มในการแสดงตนว่าไม่มีการกระทำทุจริตมากขึ้น ซึ่งในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฉบับใหม่หรือกฎหมายอื่นควรนำเรื่องดังกล่าวมาบัญญัติไว้ด้วย หรือในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ ที่กำหนดให้ภาคเอกชนได้มี

ส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการป้องกันและจัดการทุจริต ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฉบับใหม่ ก็ควรให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีกลไกใดเพื่อส่งเสริมให้ภาคเอกชนได้มีส่วนร่วมในการปราบปรามการทุจริต เช่น การสนับสนุนงบประมาณหรือการให้ความคุ้มครองการให้ข้อมูลหรือการชี้เบาะแส เป็นต้น

ประธานกรรมการสอบถามว่า หากบัญญัติหลักการโดยมีสาระสำคัญว่าเอกชนใดที่ถูกเรียกสินบนแล้วเอกชนนั้นมีความจำเป็นที่จะต้องจ่าย หากเอกชนนั้นมาแจ้งข้อมูลไว้กับองค์กรหรือมูลนิธิที่จดทะเบียนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน หรือแจ้งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก่อนที่จะมีการร้องเรียนว่ามีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำทุจริต ให้เอกชนรายนั้นได้รับยกเว้นความผิด สามารถกระทำได้หรือไม่

นายบัณฑิต นิจถาวร กรรมการผู้อำนวยการสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) กล่าวว่า การบัญญัติหลักการในลักษณะดังกล่าวจะยังเป็นการสร้างแรงจูงใจให้เอกชนจ่ายสินบนให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและเป็นการสร้างแรงจูงใจให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกล้าเรียกรับสินบนมากขึ้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากไม่แจ้งถือว่าผู้ให้สินบนมีความผิดด้วย แต่หากแจ้งไว้โดยอาจส่งคนไปเป็นพยาน หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเจ้าหน้าที่แฝงตัวเข้าไปเพื่อดำเนินการจับกุมในขณะที่ให้สินบนก็ได้ จะเป็นการสร้างภาระให้แก่องค์กรหรือมูลนิธิที่จดทะเบียนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันหรือไม่

นายมานะ นิมิตมงคล เลขาธิการองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) กล่าวว่า ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ (UNCAC) ข้อ ๓๒ การคุ้มครองพยาน ผู้เชี่ยวชาญและผู้เสียหาย ได้กำหนดหลักการว่าหากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้เสียหายที่จ่ายสินบนมาให้การเป็นพยาน หรือให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ก่อนที่ตนเองจะถูกดำเนินคดีก็ได้

นายไพรินทร์ ชูโชติถาวร กรรมการในคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา กล่าวว่า ในต่างประเทศปัญหาเรื่องการให้สินบนถือว่าทั้งผู้ให้สินบนและผู้รับสินบนมีความผิดเช่นเดียวกัน แต่ผู้ที่ออกมายอมรับผิดเป็นคนแรกจะได้รับการละเว้นโทษอาญาแต่ยังคงต้องรับโทษทางแพ่งอยู่ แต่สิ่งที่เกิดขึ้นในการมาแจ้งความผิดในส่วนของตนเองก็อาจมีเจตนาแอบแฝงเพื่อให้มีการลงโทษเพื่อนร่วมธุรกิจของตนเองก็ได้ การกำหนดให้ผู้ให้สินบนที่จะมาขอให้การเป็นพยานนั้น ในสภาพของการแข่งขันทางการค้าจะเป็นการเปิดเผยความผิดของผู้รับเหมาด้วยตนเอง ฉะนั้น สิ่งที่เกิดขึ้นในต่างประเทศไม่ว่าจะในประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลีใต้ หรือประเทศสหรัฐอเมริกา ผู้ที่ให้สินบนน้อยที่สุดจะเป็นผู้นำความออกมาเปิดเผยเพื่อขอยกเว้นโทษ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ประเทศไทยกับประเทศเกาหลีใต้มีวัฒนธรรมที่ต่างกัน ดังนั้น กรณีที่ตั้งเงื่อนไขว่าผู้รับสินบนคนใดมาให้ข้อมูลก่อนจะไม่ถูกลงโทษ ก็จะทำให้มีร่องรอยในการตรวจสอบการทุจริตได้มากขึ้น

นายไพรินทร์ ชูโชติถาวร กรรมการในคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา กล่าวว่า ในอดีตตนเคยดำรงตำแหน่งผู้ว่าการ ปตท. มีกรณีการกระทำทุจริตเกิดขึ้นเมื่อสี่ปีที่แล้ว คณะกรรมการตรวจสอบได้ตรวจสอบพบว่าการกระทำทุจริตโครงการในต่างประเทศเกิดขึ้น และจากการตรวจสอบพบว่ามีมูลความจริง การดำเนินการภายในของ ปตท. ได้มีการดำเนินการทางวินัยและคณะกรรมการบริหารได้มีมติให้ร้องทุกข์กล่าวโทษต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ในขณะเดียวกัน คณะกรรมการบริหารได้มีคำสั่งให้ดำเนินคดีทางแพ่งเรียกค่าเสียหายเป็นเงินจำนวนสองหมื่นล้านบาท แต่ปรากฏว่าคดีในส่วนอาญาไม่ได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. จนกระทั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้เข้ามาปกครองประเทศเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๗ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงได้มีการนำเรื่อง

ดังกล่าวขึ้นพิจารณาเมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๕๗ ระยะเวลาพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จนถึงปัจจุบัน เป็นเวลากว่าสามปีแต่คดีไม่มีความคืบหน้า แตกต่างกับการดำเนินคดีในส่วนแพ่งคู่ความได้นำสืบพยานหลักฐานครบทุกฝ่ายแล้ว และผู้ที่ถูกกล่าวหาได้ฟ้องกลับ ปตท. ซึ่งเป็นเรื่องผิดปกติกฎคดีใหญ่ เช่นนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. กลับไม่มีการนำเสนอต่อสื่อมวลชน และผู้ที่เกี่ยวกับข้อได้ถูกเชิญไปให้การเพียงสองครั้งเท่านั้น

ในอดีตก่อนรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ มีผลใช้บังคับ กระบวนการพิจารณาคดีทุจริตในศาลต้องใช้ระยะเวลาในการพิจารณาคดี ต่อมารัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ ได้ตั้งหน่วยงานพิเศษขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคือ คณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยคาดหวังว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะสามารถดำเนินกระบวนการต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว จนกระทั่งในปี ๒๕๕๙ ได้มีจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบซึ่งใช้ระบบไต่สวนในการพิจารณาคดี แต่ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดแล้วจะไม่สามารถฟ้องคดีต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบได้ แต่หากเป็นบุคคลทั่วไปสามารถฟ้องคดีต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้คณะกรรมการบริหาร ปตท. และเจ้าหน้าที่ของ ปตท. ถูกฟ้องร้องดำเนินคดีที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ จึงทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในการดำเนินคดี ดังนั้น ควรกำหนดวิธีพิจารณาความโดยกำหนดระยะเวลาให้รวดเร็วขึ้น และหากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่สามารถดำเนินการภายในระยะเวลาได้ ก็ให้สิทธิหน่วยงานในการฟ้องคดีเองได้ ส่วนการมีมติในการวินิจฉัยคดีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในคดีสำคัญ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องกระทำในรูปองค์คณะ หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดแล้วผู้ถูกกล่าวหาจะต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ทันที ทั้งนี้ ในการลงมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ควรกำหนดให้มีคำวินิจฉัยส่วนตัว เช่นเดียวกับการวินิจฉัยคดีของศาลรัฐธรรมนูญด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้การทำคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องมีการบันทึกเหตุผลคำวินิจฉัยของกรรมการ ป.ป.ช. แต่ละคนเพื่อรวมไว้ในสำนวนการไต่สวนด้วย ส่วนกรณีข้อเสนอให้หน่วยงานฟ้องคดีได้เองกรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินคดีล่าช้านั้น คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญไม่ทราบข้อเท็จจริงมาก่อนว่าในทางปฏิบัติเกิดปัญหากรณีเช่นว่านี้ ซึ่งหากหน่วยงานของรัฐสอบสวนพบว่าเจ้าหน้าที่ของตนกระทำทุจริต ก็ไม่จำเป็นต้องส่งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวน หากหน่วยงานของรัฐประสงค์จะดำเนินคดีเองก็สามารถส่งเรื่องไปยังพนักงานอัยการเพื่อดำเนินคดีได้ทันที วิธีการดังกล่าวจะทำให้คดีมีความรวดเร็วยิ่งขึ้นโดยไม่ต้องรอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนอีก จึงเห็นด้วยกับข้อเสนอนี้และไม่ถือว่าเป็นการแทรกแซงการทำหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยอาจกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นโจทก์ร่วมในคดีที่หน่วยงานของรัฐฟ้องคดีเองก็ได้

นายประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ ผู้อำนวยการบริหารสถาบันข่าวอิศรา กล่าวว่า กรณีที่จะกำหนดให้หน่วยงานของรัฐฟ้องคดีเองในอดีตเคยมีกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดวินัยข้าราชการแล้วส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาลงโทษทางวินัย ปรากฏว่าผลการสอบสวนทางวินัยที่หน่วยงานต้นสังกัดดำเนินการสอบสวนไม่พบว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นกระทำความผิด หากกำหนดให้หน่วยงานสามารถฟ้องเองได้ ก็อาจมีความเสี่ยงที่จะทำให้คดีที่พนักงานอัยการฟ้องคดีแทนนั้นเป็นฟ้องซ้ำได้ ดังนั้น ควรกำหนดมาตรการเร่งรัดกระบวนการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แทนการให้หน่วยงานของรัฐฟ้องคดีเอง

ส่วนกรณีผู้ให้สินบนควรยกเว้นความผิดหรือไม่นั้น ต้องแยกพิจารณาเป็นสองกรณีคือ กรณีที่หนึ่งกรณีที่ผู้รับสินบนเต็มใจให้สินบน ไม่ควรมีการยกเว้นโทษไม่ว่าจะกันไว้เป็นพยานหรือไม่กันไว้เป็นพยานก็ตาม

เช่น กรณีทุจริตสอบคัดเลือกเข้าโรงเรียนนายอำเภอของกระทรวงมหาดไทย คณะกรรมการ ป.ป.ช. กั้นผู้ให้สินบนคนหนึ่งไว้เป็นพยาน ซึ่งบุคคลนั้นเป็นตัวละครสำคัญในการให้สินบนแต่กลับได้รับยกเว้นความผิดเพราะคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้กั้นไว้เป็นพยาน เป็นต้น ส่วนกรณีที่สองผู้ที่ถูกเรียกรับสินบนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐควรมีช่องทางให้บุคคลกลุ่มนี้ไม่ต้องรับโทษ

ส่วนปัญหาการทำงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แม้คณะกรรมการจะกำหนดกระบวนการเร่งรัดการทำงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแล้วก็ตาม คดีที่ค้างการพิจารณาอยู่ในชั้นการดำเนินการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก่อนที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฉบับใหม่มีผลใช้บังคับ จะเข้าสู่กระบวนการเร่งรัดการดำเนินคดีที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฉบับใหม่อย่างไร ส่วนคดีร่ำรวยผิดปกติ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๘๐ กำหนดว่ากรณีผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานของรัฐ หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลว่าร่ำรวยผิดปกติ ผู้นั้นไม่ต้องพ้นจากตำแหน่งหรือถูกไล่ออก แตกต่างจากข้าราชการทั่วไปกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดว่าร่ำรวยผิดปกติ เจ้าหน้าที่ผู้นั้นจะต้องพ้นจากตำแหน่งหรือถูกไล่ออกจากราชการโดยถือว่าเป็นการกระทำผิดวินัยร้ายแรง ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกัน

ส่วนการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. นั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. ควรมุ่งตรวจสอบการกระทำทุจริตเฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือข้าราชการระดับสูงเท่านั้น ส่วนกรณีของผู้บริหารท้องถิ่นควรกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจตรวจสอบการกระทำทุจริตของผู้บริหารท้องถิ่นในระดับองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลเมือง และเทศบาลนครเท่านั้น ไม่รวมถึงเทศบาลตำบล ส่วนการป้องกันการทุจริตที่ได้ผลดีที่สุดคือการเปิดเผยข้อมูลอย่างเป็นระบบและให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้ในทุกๆ เรื่องตลอดเวลา รวมทั้งข้อมูลการเบิกจ่ายงบประมาณของหน่วยงานของรัฐเพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบหน่วยงานของรัฐต่างๆ ว่าเมื่อมีการเบิกจ่ายงบประมาณแล้วได้นำไปดำเนินการในโครงการที่รับงบประมาณหรือไม่

จากนั้น ที่ประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ต่อจากการประชุมครั้งที่ผ่านมา โดยเริ่มพิจารณาตั้งแต่หมวด ๒ การไต่สวน เป็นต้นไป ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

หมวด ๒ การไต่สวน

“หมวด ๒

การไต่สวน”

ประเด็นการพิจารณา

นางชิ้นสมน นิเวทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองขอเสนอบทบัญญัติในหมวด ๒ การไต่สวน ที่ได้มีการแก้ไขปรับปรุงตามความเห็นของที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญให้ที่ประชุมพิจารณา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๒ การไต่สวน โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๗/๑

“มาตรา ๓๗/๑ ในการดำเนินการไต่สวนหรือไต่สวนเบื้องต้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานไต่สวนแล้วแต่กรณี ต้องดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องตรงตามความจริงที่เกิดขึ้น โดยต้องค้นหาและรวบรวมข้อเท็จจริงทุกด้านไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษต่อผู้ถูกกล่าวหา

พยานหลักฐานใดที่ผู้ถูกกล่าวหานำส่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานไต่สวนจะไม่รับด้วยเหตุล่วงเลยเวลาหรือผิดขั้นตอนมิได้

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาขอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานไต่สวนใช้อำนาจตามมาตรา ๒๔ เรียกบุคคลหรือเรียกเอกสารจากบุคคลใด ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานไต่สวนดำเนินการตามที่ร้องขอ และหากมีเหตุขัดข้องประการใดต้องแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “พยานหลักฐานใดที่ผู้ถูกกล่าวหานำส่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานไต่สวนจะไม่รับด้วยเหตุล่วงเลยเวลาหรือผิดขั้นตอนมิได้ เว้นแต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติชี้มูลแล้ว”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๓๗/๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๗/๑ ในการดำเนินการไต่สวนหรือไต่สวนเบื้องต้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานไต่สวนแล้วแต่กรณี ต้องดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องตรงตามความจริงที่เกิดขึ้น โดยต้องค้นหาและรวบรวมข้อเท็จจริงทุกด้านไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษต่อผู้ถูกกล่าวหา

พยานหลักฐานใดที่ผู้ถูกกล่าวหานำส่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานไต่สวนจะไม่รับด้วยเหตุล่วงเลยเวลาหรือผิดขั้นตอนมิได้ เว้นแต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติชี้มูลแล้ว

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาขอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานไต่สวนใช้อำนาจตามมาตรา ๒๔ เรียกบุคคลหรือเรียกเอกสารจากบุคคลใด ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานไต่สวนดำเนินการตามที่ร้องขอ และหากมีเหตุขัดข้องประการใดต้องแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ”

มาตรา ๓๘

“มาตรา ๓๘ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยอายุความ เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ว่าจะมีการกล่าวหาหรือไม่ มีการกระทำความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนโดยพลัน โดยต้องไต่สวนให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันเริ่มดำเนินการไต่สวน”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า การกำหนดระยะเวลาในการไต่สวนไว้สองปีเหมาะสมหรือไม่

นางชิ้นสุมน นิวาทวงศ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ความเดิมในร่างมาตรา ๖๐ วรรคสาม ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณา กำหนดให้มีการดำเนินการไต่สวนให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่

เริ่มไต่สวน กรณีมีเหตุจำเป็นสามารถขยายระยะเวลาได้ครั้งละไม่เกินหกเดือน ทั้งนี้ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้อาจกำหนดให้ดำเนินการไต่สวนให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปี แต่ถ้ามีเหตุจำเป็นก็สามารถขยายระยะเวลาได้

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความคิดเห็นว่า เหตุที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องการกำหนดให้การไต่สวนต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันเริ่มไต่สวน และกรณีมีเหตุจำเป็นสามารถขยายระยะเวลาได้ครั้งละไม่เกินหกเดือน อาจเป็นเพราะในบางคดีอาจต้องมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานในต่างประเทศ

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๘ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยอายุความ เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ว่าจะมีการกล่าวหาหรือไม่ว่า มีการกระทำความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนโดยพลัน โดยต้องไต่สวนให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันเริ่มดำเนินการไต่สวน

ในการกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. คำนึงถึงความรวดเร็วและความยากง่ายของการไต่สวน โดยจะระบุระยะเวลาของการไต่สวนข้อกล่าวหาแต่ละประเภทที่แตกต่างกันก็ได้

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอันไม่อาจไต่สวนให้แล้วเสร็จตามระยะเวลาตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะอนุญาตให้ขยายระยะเวลาออกไปตามที่จำเป็นก็ได้แต่รวมแล้วต้องไม่เกินสองปี เว้นแต่เป็นเรื่องที่จำเป็นต้องไต่สวนในต่างประเทศหรือขอรับเอกสารหลักฐานจากต่างประเทศ จะขยายเวลาให้เท่าที่จำเป็นก็ได้”

นอกจากนี้ สอบถามว่า ความในร่างมาตรานี้ที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมเหมาะสมหรือไม่

- มีกรรมการแสดงความคิดเห็นว่า ความในร่างมาตรานี้ที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมมีความเหมาะสมแล้ว

- ความว่า “ไต่สวนต่างประเทศ” ในวรรคสามที่เพิ่มขึ้นใหม่ เป็นการไต่สวนที่ดำเนินการภายในประเทศหรือต่างประเทศ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “ไต่สวนต่างประเทศ” ในวรรคสามที่เพิ่มขึ้นใหม่ หมายความว่า การเดินทางไปไต่สวนในต่างประเทศ และเสนอแก้ไขความในวรรคสามที่เพิ่มขึ้นใหม่ เป็นดังนี้ “ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอันไม่อาจไต่สวนให้แล้วเสร็จตามระยะเวลาตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะอนุญาตให้ขยายระยะเวลาออกไปตามที่จำเป็นก็ได้แต่รวมแล้วต้องไม่เกินสองปี เว้นแต่เป็นเรื่องที่จำเป็นต้องเดินทางไปไต่สวนในต่างประเทศ หรือขอให้หน่วยงานของต่างประเทศดำเนินการไต่สวนให้หรือขอรับเอกสารหลักฐานจากต่างประเทศ จะขยายเวลาให้เท่าที่จำเป็นก็ได้”

นอกจากนี้ สอบถามว่า ความว่า “ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยอายุความ” ในวรรคหนึ่ง หมายความว่าอย่างไร

นางชิ้นสุมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า เหตุที่ต้องกำหนดความว่า “ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยอายุความ” ในวรรคหนึ่ง เพราะประสงค์ที่จะให้เรื่องที่ใกล้ขาดอายุความ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการไต่สวนน้อยกว่าอายุความที่เหลืออยู่

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ภาชได้ข้งดัชขทขัษุขุติแห่งทฎทททขขขขขขขขขขขข เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ว่าจะมีการกล่าวหาหรือไม่ว่า มีการกระทำความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนโดยพลัน โดยต้องไต่สวนให้แล้วเสร็จภายในสขขกำหนดเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันเริ่มดำเนินการไต่สวน”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๓๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๘ ภาชได้ข้งดัชขขทขัษุขุติแห่งทฎทททขขขขขขขขขขขข เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ว่าจะมีการกล่าวหาหรือไม่ว่า มีการกระทำความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนโดยพลัน โดยต้องไต่สวนให้แล้วเสร็จภายในสขขกำหนดเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันเริ่มดำเนินการไต่สวน

ในการกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. คำนึงถึงความรวดเร็วและความ
ยากง่ายของการไต่สวน โดยจะระบุระยะเวลาของการไต่สวนข้อกล่าวหาแต่ละประเภทที่แตกต่างกันก็ได้

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอันไม่อาจไต่สวนให้แล้วเสร็จตามระยะเวลาตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง
คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะอนุญาตให้ขยายระยะเวลาออกไปตามที่จำเป็นก็ได้แต่รวมแล้วต้องไม่เกินสองปี
เว้นแต่เป็นเรื่องที่จำเป็นต้องเดินทางไปไต่สวนในต่างประเทศ หรือขอให้หน่วยงานของต่างประเทศ
ดำเนินการไต่สวนให้ หรือขอรับเอกสารหลักฐานจากต่างประเทศ จะขยายเวลาให้เท่าที่จำเป็นก็ได้”

มาตรา ๓๘/๑

“มาตรา ๓๘/๑ ในการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากเป็นกรณีที่มีการกล่าวหาให้เลขาธิการตรวจสอบคำกล่าวหาดังกล่าว หากตรวจสอบแล้วพบว่าคำกล่าวหาไม่มีข้อมูลหรือมีรายละเอียดไม่เพียงพอที่จะดำเนินการต่อไป หรือความผิดที่กล่าวหาไม่ได้อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สั่งยุติเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำกล่าวหา

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจมอบหมายให้เลขาธิการดำเนินการสั่งยุติเรื่องแทนก็ได้ โดยให้เลขาธิการจัดทำบัญชียุติเรื่องดังกล่าวพร้อมทั้งแสดงเหตุผลและแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ ก่อนยุติเรื่อง ในกรณีนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่งตั้งกรรมการจำนวนสามคนทำหน้าที่สุ่มตรวจเรื่องในบัญชียุติเรื่องดังกล่าว โดยหากพบว่าเลขาธิการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เลขาธิการมอบหมายผู้ใดมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีเจตนาทุจริตในการยุติเรื่องดังกล่าวให้ดำเนินการไต่สวนเพื่อส่งไปออกต่อไป

คำกล่าวหาใดที่เลขาธิการตรวจสอบแล้วเห็นว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถดำเนินการไต่สวนได้ ให้เสนอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนต่อไป”

ประเด็นการพิจารณา

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้ให้อำนาจเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการใช้ดุลพินิจพิจารณาคำกล่าวหาเกินสมควรซึ่งอาจกระทบต่อการแสวงหาข้อเท็จจริงในเรื่องดังกล่าว และหากเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ใช้ดุลพินิจโดยมิชอบก็จะทำให้การดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เกิดความเสียหายได้ นอกจากนี้ เพื่อไม่ให้มีการยื่นคำกล่าวหา

มากจนเกินไป คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญอาจกำหนดรูปแบบในการยื่นคำกล่าวหาในลักษณะเช่นเดียวกับรูปแบบการยื่นคำกล่าวหาของประเทศเกาหลีใต้ก็ได้ โดยคำกล่าวหาของประเทศเกาหลีใต้จะมีการกำหนดให้ต้องประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้กล่าวหา ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา การกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าเป็นความผิด และต้องมีพยานหลักฐานประกอบตามสมควรด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้แม้จะกำหนดให้เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ใช้ดุลพินิจพิจารณาว่าคำกล่าวหาใดมีข้อมูลเพียงพอหรือรายละเอียดไม่เพียงพอที่จะดำเนินการต่อไปก็ตาม แต่ความในร่างมาตรานี้ก็กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สุ่มตรวจการใช้ดุลพินิจของเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ และหากพบว่าเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็สามารถไล่เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ออกจากตำแหน่งได้

นางชิ้นสุมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า องค์ประกอบของคำกล่าวหาจะมีการกำหนดไว้ในร่างมาตรา ๔๘

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะพิจารณากำหนดองค์ประกอบของคำกล่าวหาเพื่อให้ผู้กล่าวหาสามารถดำเนินการได้ง่าย

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการสอบถามว่า เมื่อเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. สั่งยุติเรื่องแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีผลให้คำกล่าวหาที่นั้นยุติลงทันทีหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องรายงานให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบก่อนที่จะยุติเรื่อง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า กรณีที่เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ใช้ดุลพินิจโดยมิชอบในการสั่งยุติเรื่อง นอกจากจะถูกไล่ออกจากตำแหน่งแล้ว ควรมีการดำเนินคดีทางอาญา และทางวินัยด้วย

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๘/๑ ในการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากเป็นกรณีที่มีการกล่าวหาให้เลขาธิการตรวจสอบคำกล่าวหาดังกล่าว หากตรวจสอบแล้วพบว่าคำกล่าวหาที่นั้นมีข้อมูลหรือมีรายละเอียดไม่เพียงพอที่จะดำเนินการต่อไป หรือความผิดที่กล่าวหาไม่ได้อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สั่งยุติเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำกล่าวหาที่นั้น

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจมอบหมายให้เลขาธิการดำเนินการสั่งยุติเรื่องแทนก็ได้ โดยให้เลขาธิการจัดทำบัญชียุติเรื่องดังกล่าวพร้อมทั้งแสดงเหตุผลและแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ ก่อนยุติเรื่อง ในการนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่งตั้งกรรมการจำนวนสามคนทำหน้าที่สุ่มตรวจเรื่องในบัญชียุติเรื่องดังกล่าว โดยในกรณีที่เห็นว่าเรื่องใดสมควรดำเนินการไต่สวนต่อไป ให้มีอำนาจหยิบยกขึ้นดำเนินการไต่สวนต่อไปได้ ในการนี้ หากพบว่าเลขาธิการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เลขาธิการมอบหมายผู้ใดมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีเจตนาทุจริตในการยุติเรื่องดังกล่าว ให้ดำเนินการไต่สวนเพื่อส่งไล่ออกต่อไป

เมื่อได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามวรรคสอง เลขาธิการมีอำนาจมอบหมายให้พนักงานไต่สวนคนหนึ่งหรือหลายคนดำเนินการแทนได้

คำกล่าวหาใดที่เลขาธิการตรวจสอบแล้วเห็นว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถดำเนินการไต่สวนได้ ให้เสนอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนต่อไป”

นางชื่นสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สอบถามว่า การกำหนดให้มีการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการสั่งยุติเรื่องทั้งหมด จะเหมาะสมหรือไม่

นายภัทระ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. กล่าวว่า การสั่งยุติเรื่องเป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. การกำหนดให้เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาคำกล่าวหาและสามารถสั่งยุติเรื่องได้ อาจทำให้เกิดปัญหาในเรื่องการใช้อำนาจได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า หากการสั่งยุติเรื่องเป็นการพิจารณาวินิจฉัยก็ถือว่าอำนาจในการสั่งยุติเรื่องเป็นอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๘/๑ ในการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากเป็นกรณีที่มีการกล่าวหาให้เลขาธิการตรวจสอบคำกล่าวหาดังกล่าว หากตรวจสอบแล้วพบว่าคำกล่าวหาอันมีข้อมูลหรือมีรายละเอียดไม่เพียงพอที่จะดำเนินการต่อไป หรือความผิดที่กล่าวหาอันไม่ได้อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สั่งยุติเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำกล่าวหาอัน

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจมอบหมายให้เลขาธิการดำเนินการสั่งพิจารณาเบื้องต้นว่าเรื่องใดเป็นกรณีที่ต้องยุติเรื่องทันทีได้ โดยให้เลขาธิการจัดทำบัญชียุติเรื่องดังกล่าวพร้อมทั้งแสดงเหตุผลและชี้แจง เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ ก่อน ยุติเรื่อง ในกรณีที่ให้กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่งตั้งกรรมการสอบสวนสวนทนายทนายที่ส่งตรวจเรื่องในบัญชียุติเรื่องดังกล่าว โดยทนายทนายสอบสวนหรือพนักงานสอบสวนที่ส่งตรวจเรื่องในบัญชียุติเรื่อง ส่งข้อกล่าวหา ใน การ ยุติเรื่อง ดังกล่าว ให้ ตั้ง กรรมการ ไต่สวน เพื่อ ส่ง ข้อ กล่าวหา ไป ไม่ มี ความ เห็น เป็น อย่าง อื่น ให้ ถือว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มี มติ ให้ ยุติ เรื่อง ได้

เมื่อได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามวรรคสอง เลขาธิการมีอำนาจมอบหมายให้พนักงานไต่สวนคนหนึ่งหรือหลายคนดำเนินการแทนได้

คำกล่าวหาใดที่เลขาธิการตรวจสอบแล้วเห็นว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถดำเนินการไต่สวนได้ ให้เสนอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาเพื่อดำเนินการไต่สวนต่อไป”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในทางปฏิบัติเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะเสนอคำกล่าวหาทุกเรื่องไปที่ประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณา ซึ่งอาจทำให้เกิดความล่าช้า

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในวรรคสองที่แก้ไขเพิ่มเติมทำให้เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องเสนอคำกล่าวหาไปที่ประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาทุกเรื่อง ซึ่งอาจทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินการ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การสั่งยุติเรื่องถือว่าเป็นการวินิจฉัยรูปแบบหนึ่งของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาคำกล่าวหาทุกเรื่องจะทำให้การดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความล่าช้า ด้วยเหตุดังกล่าวจึงมีการกำหนดให้เลขาธิการ

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาว่าคำกล่าวหาอันมีข้อมูลหรือรายละเอียดเพียงพอที่จะดำเนินการต่อไปหรือไม่

- มีกรรมการสอบถามว่า การกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายให้องค์คณะกรรมการ ป.ป.ช. จำนวนไม่น้อยกว่าสามคนเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับคำกล่าวหาหรือไม่ และคำกล่าวหาใดที่องค์คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังกล่าวเห็นว่าไม่ควรรับไว้พิจารณาให้เสนอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาอีกครั้ง ส่วนคำกล่าวหาใดเห็นว่าควรรับไว้พิจารณาก็ให้ดำเนินการต่อไปได้ทันที จะเหมาะสมหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า คำกล่าวหาที่องค์คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังกล่าวเห็นว่าไม่ควรรับไว้พิจารณาอาจมีจำนวนมาก ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นไปอย่างล่าช้า

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การกำหนดให้เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาคำกล่าวหา อาจทำให้การดำเนินการไม่เป็นไปด้วยความรวดเร็ว เพราะเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจในการบริหารสำนักงาน ป.ป.ช. ด้วย

- อาจกำหนดให้เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้พิจารณาคำกล่าวหาเบื้องต้นก่อนเสนอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาว่าคำกล่าวหาอันมีข้อมูลหรือรายละเอียดเพียงพอที่จะดำเนินการหรือไม่ และเป็นเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือไม่

- ควรกำหนดให้เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่ในการพิจารณาว่าคำกล่าวหาอันมีข้อมูลหรือรายละเอียดเพียงพอที่จะดำเนินการต่อไปหรือไม่เท่านั้น

- กรรมการ ป.ป.ช. อาจให้ที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ เป็นผู้ช่วยพิจารณาคำกล่าวหาเบื้องต้นได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า การให้ที่ปรึกษาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่ในการช่วยเหลือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการพิจารณาคำกล่าวหา อาจทำให้คำกล่าวหาไปรวมอยู่ที่ที่ปรึกษาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งอาจทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินการได้

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. กล่าวว่า อาจกำหนดให้เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. และพนักงานไตสวนทำหน้าที่ในการพิจารณาคำกล่าวหาเบื้องต้น และเสนอให้กรรมการ ป.ป.ช. จำนวนไม่น้อยกว่าสามคนซึ่งได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณา เมื่อกรรมการ ป.ป.ช. จำนวนไม่น้อยกว่าสามคนดังกล่าวมีความเห็นเป็นเช่นใดให้ถือเป็นมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่จะต้องเสนอเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณารับรองด้วย ทั้งนี้ อาจกำหนดให้แบ่งระยะเวลาในขั้นตอนการพิจารณาของเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. และการพิจารณาของกรรมการ ป.ป.ช. จำนวนไม่น้อยกว่าสามคนดังกล่าวไว้ไม่เกินสิบห้าวัน

ประธานกรรมการกล่าวว่า การแบ่งระยะเวลาในการพิจารณาควรให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้พิจารณา และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๘/๑ ในการไตสวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากเป็นกรณีที่มีการกล่าวหาให้เลขาธิการตรวจสอบคำกล่าวหาดังกล่าว หากตรวจสอบแล้วพบว่าคำกล่าวหาอันมีข้อมูลหรือมีรายละเอียดไม่เพียงพอที่จะดำเนินการต่อไป หรือความผิดที่กล่าวหาอันไม่ได้อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้เสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาสั่งยุติเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำกล่าวหาอัน

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. *ขอสงวน*มอบหมายให้*เลขชวชิตวรตัมพินทวร* *สั่งยุติเรื่องแทนที่ได้ โดยให้เลขชวชิตวรตัมพินทวรปฏิบัติเรื่องดังกล่าวพร้อมทั้งแสดงเหตุผลและสั่งให้เพื่อ*

เสนอต่อคณะกรรมการ ป/ป/ช/ ทบทวน ชั่งชั่งคดีเรื่อง ในทวนนี้ ให้คนหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้พิจารณา แทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่งตั้งกรรมการสอบสวนสวนทบทวนที่สุจริตหรือในบัญชีคดีเรื่อง ดังกล่าว โดยทบทวนข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่ที่เสนอขอขอยกฟ้องผู้ใดที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีเสถียรภาพในคดีเรื่องดังกล่าวให้ดำเนินการได้สวนเพื่อส่งไปข้อต่อต่อไปก็ได้

คำกล่าวหาใดที่เสนอขอขอยกฟ้องแล้วเห็นว่ามีเสถียรภาพ ป/ป/ช/ สวนสวนคดีในทวน ได้สวนได้มีได้คดีเรื่องตามวรรคหนึ่ง ให้เสนอให้คณะกรรม ป/ป/ช/ ดำเนินการได้สวนต่อไป”

- มีกรรมการสอบถามว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถมอบอำนาจให้กรรมการ ป.ป.ช. คนใดคนหนึ่งสั่งคดีเรื่องได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถมอบอำนาจให้กรรมการ ป.ป.ช. คนใดคนหนึ่งสั่งคดีเรื่องได้ตามเงื่อนไขที่กำหนด

นายภัทระ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. สอบถามว่า การกำหนดให้มีการเสนอเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาให้ความเห็นชอบด้วยจะเหมาะสมหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดให้มีการเสนอเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาอีกครั้งเป็นการเพิ่มขึ้นตอนซึ่งส่งผลกระทบต่อระยะเวลาในการดำเนินการ

นายภัทระ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. สอบถามว่า เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ตรวจสอบคำกล่าวหาได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องตรวจสอบคำกล่าวหาด้วยตนเอง

- มีกรรมการสอบถามว่า ในกรณีที่มีการช่วยเหลือผู้ถูกกล่าวหาโดยการอ้างว่าข้อมูลหรือรายละเอียดไม่เพียงพอที่จะดำเนินการต่อไป จะต้องดำเนินการอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า ผู้กล่าวหาสามารถร้องเรียนได้ว่าการพิจารณาคำกล่าวหาโดยมิชอบ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรกำหนดให้กรรมการ ป.ป.ช. ไม่น้อยกว่าสามคนเป็นผู้พิจารณาคำกล่าวหา และมีอำนาจในการสั่งคดีเรื่อง

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. ขอจะมอบหมายให้เสนอขอขอยกฟ้องผู้ใดที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีเสถียรภาพในคดีเรื่อง ดังกล่าว โดยทบทวนข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่ที่เสนอขอขอยกฟ้องผู้ใดที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีเสถียรภาพในคดีเรื่องดังกล่าวให้ดำเนินการได้สวนเพื่อส่งไปข้อต่อต่อไปก็ได้”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า รัฐธรรมนูญกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจในการได้สวนและวินิจฉัย ประกอบกับการสั่งคดีเรื่องอาจเป็นการวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. รูปแบบหนึ่ง การมอบอำนาจดังกล่าวให้กรรมการ ป.ป.ช. อย่างน้อยสามคนอาจทำให้เกิดปัญหาในการตีความได้

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ซึ่งแจ้งว่า ความในร่างมาตรา ๔๘ วรรคสอง กำหนดไว้ว่า “ผู้กล่าวหามิใช่ผู้เสียหายและคำกล่าวหาไม่ระบุ พยานหลักฐานเพียงพอที่จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไปได้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจไม่รับ ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงก็ได้”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๘/๑ ในการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากเป็นกรณีที่มีการกล่าวหา ให้เลขาธิการตรวจสอบคำกล่าวหาดังกล่าว หากตรวจสอบแล้วพบว่าคำกล่าวหา นั้นมีข้อมูลหรือ มีรายละเอียดไม่เพียงพอที่จะดำเนินการต่อไป หรือความผิดที่กล่าวหา นั้นไม่ได้ อยู่ในหน้าที่และอำนาจของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้เสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. สั่งยุติเพื่อพิจารณาไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณา ทั้งนี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำกล่าวหา นั้น

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. ขอเสนอ มอบหมายให้ เลขานุการตัวแทน สั่งยุติเรื่องแทนที่ได้ โดยให้เลขานุการตัวแทนสั่งยุติเรื่องดังกล่าวยุติพร้อมทั้งแสดงเหตุผลและสิ่งไว้เพื่อ เสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช./ ททช. ที่สั่งยุติเรื่อง ในกรณีนี้ ให้อย่างน้อยสามคนเป็นผู้พิจารณาแทน คณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่กรณีกรณีที่ร้องขอขอพยานบุคคลที่ส่งเอกสารเรื่องในบัญชีผู้ร้องดังกล่าวยุติ โดยททช. ผู้ส่งเอกสารหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ส่งเอกสารขอพยานผู้ใดไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามี เจตนาทุจริตในกรณีสั่งยุติเรื่องดังกล่าวยุติให้ตัวแทนไต่สวนเพื่อสั่งไต่สวนต่อไปก็ได้

คำกล่าวหาใดที่ เลขานุการตัวแทนส่งข้อสงสัยเห็นว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช./ สทช. ตัวแทน ไต่สวนได้ไม่มีเหตุที่ ไม่รับไว้พิจารณาตามวรรคหนึ่ง ให้ เสนอให้ คณะกรรมการ ป.ป.ช./ ดำเนินการไต่สวนต่อไป”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในร่างมาตรา ๔๘ กำหนดให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการไม่รับดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริง

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ซึ่งแจ้งว่า ความในร่างมาตรา ๔๘ ต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับความในร่างมาตรานี้

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการคณะกรรมการ คตท. คนที่หนึ่ง เสนอให้ตัดคำว่า “มี” หลังความว่า “หากตรวจสอบแล้วพบว่าคำกล่าวหา นั้นมีข้อมูลหรือ” ในวรรคหนึ่ง ออก

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้

“ในการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากเป็นกรณีที่มีการกล่าวหา ให้เลขาธิการตรวจสอบ คำกล่าวหาดังกล่าว หากตรวจสอบแล้วพบว่าคำกล่าวหา นั้นมีข้อมูลหรือ มีรายละเอียดไม่เพียงพอ ที่จะดำเนินการต่อไป หรือความผิดที่กล่าวหา นั้นไม่ได้ อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้เสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. สั่งยุติเพื่อพิจารณาไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณา ทั้งนี้ ให้ดำเนินการให้แล้ว เสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำกล่าวหา นั้น”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๓๘/๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๘/๑ ในการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากเป็นกรณีที่มีการกล่าวหา ให้ เลขาธิการตรวจสอบคำกล่าวหาดังกล่าว หากตรวจสอบแล้วพบว่าคำกล่าวหา นั้นมีข้อมูลหรือ มีรายละเอียด ไม่เพียงพอที่จะดำเนินการต่อไป หรือความผิดที่กล่าวหา นั้นไม่ได้ อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ

ป.ป.ช. ให้เสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งยุติเพื่อพิจารณาไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณา ทั้งนี้ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำกล่าวหานั้น

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจจะมอบหมายให้ เลขานุการประจำกรมการ ส่งยุติเรื่องแทนที่ได้ โดยให้เลขานุการจัดทำบัญชียุติเรื่องดังกล่าวพร้อมทั้งแสดงเหตุผลและแนบใ้เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช./ ททท/ ทอชยุติเรื่อง ในกรณีที่ ให้อย่างน้อยสามคนเป็นผู้พิจารณาแทน คณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่ทั้งนี้ต้องระมัดระวังไม่ให้มีกรณีที่ผู้ส่งเรื่องในบัญชียุติเรื่องดังกล่าว โดยทบทพขบวเลขานุการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เลขานุการขบขทขผู้ใดซึ่งเหตุอันควรสงสัยว่ามี เหตุอนาจารในทททยุติเรื่องดังกล่าวให้ดำเนินการได้สวณเพื่อส่งไปข้อต่อต่อไปก็ได้

คำกล่าวหาใดที่ เลขานุการประจำกรมการ ได้ส่งไป แต่ไม่มีเหตุที่ไม่รับไว้พิจารณาตามวรรคหนึ่ง ให้เสนอให้คณะกรรมาการ ป.ป.ช./ ดำเนินการไต่สวนต่อไป”

มาตรา ๓๘/๒

“มาตรา ๓๘/๒ ในกรณีที่มีความจำเป็นในการรวบรวมข้อมูลและเอกสารหลักฐานเพื่อประโยชน์ในการไต่สวน คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจมอบหมายเลขาธิการหรือพนักงานไต่สวนคนหนึ่งหรือหลายคน เพื่อดำเนินการไต่สวนเบื้องต้น โดยมีพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือในการดำเนินการก็ได้ โดยคำนึงถึงระดับความรู้ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ เพื่อให้มีความเหมาะสมกับฐานะ ระดับของผู้ถูกกล่าวหา และการคุ้มครองผู้ถูกกล่าวหาตามสมควร ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการมอบหมายให้ไต่สวนเบื้องต้นให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

การไต่สวนเบื้องต้นตามวรรคหนึ่งต้องดำเนินการให้เสร็จและจัดทำรายงานการไต่สวนเบื้องต้น เสนอกรรมการคนใดคนหนึ่งทีคณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้กรรมการผู้นั้นพิจารณาว่ามีมูลความผิดหรือไม่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่กรรมการผู้นั้นได้รับ รายงานการไต่สวนเบื้องต้น หากกรรมการผู้นั้นเห็นว่าคำกล่าวหาใดมีมูลความผิดที่ต้องดำเนินการพิจารณาก็ให้เสนอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาต่อไป แต่หากเห็นว่าไม่มีมูล ให้เสนอเรื่องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อส่งยุติเรื่องต่อไป ทั้งนี้ ให้นำความในมาตรา ๓๘/๑ วรรคสอง มาใช้บังคับกับการมอบให้ เลขาธิการส่งยุติเรื่องดังกล่าวแทนด้วย โดยอนุโลม

ในกรณีที่ไมอาจดำเนินการไต่สวนเบื้องต้นตามระยะเวลาที่กำหนดในวรรคสองให้เลขาธิการหรือ พนักงานไต่สวนแจ้งอุปสรรคและปัญหาในการดำเนินการ พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาและ ระยะเวลาดำเนินการ เพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาส่งขยายระยะเวลา โดยให้ขยายระยะเวลาได้ ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินหกสิบวัน

ในระหว่างการขยายระยะเวลาการไต่สวนเบื้องต้น หากเป็นกรณีที่ไม่อาจดำเนินการต่อไปได้ เนื่องจากขาดอายุความ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งยุติเรื่องในการดำเนินคดีอาญา และให้ถือว่าเลขาธิการ พนักงานไต่สวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่จงใจไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่ากรณี ดังกล่าวมิได้เกิดขึ้นจากความผิดของตน

ในการไต่สวนเบื้องต้นให้เลขาธิการ และหัวหน้าพนักงานไต่สวน อำนาจตามมาตรา ๒๔ ด้วย”
ประเด็นการพิจารณา
ประธานกรรมการสอบถามว่า “ไต่สวน” หมายถึงอะไร

นายวิษณุพล ฉวีวรรณ เลขานุการอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า “ไต่สวน” ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หมายความว่า การแสวงหา รวบรวม และการดำเนินการอื่นใด เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน

ประธานกรรมการสอบถามว่า รองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นพนักงานไต่สวนหรือไม่ และพนักงานไต่สวนแต่งตั้งมาจากเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ตำแหน่งใด

นายวิษณุพล ฉวีวรรณ เลขานุการอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า “พนักงานไต่สวน” ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หมายความว่า ผู้ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่งตั้งจากพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อไต่สวนหรือแสวงหาข้อเท็จจริงหรือปฏิบัติการอื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือตามที่กฎหมายอื่นกำหนด และให้หมายความรวมถึงหัวหน้าพนักงานไต่สวนด้วย

นางชื่นสุมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงเพิ่มเติมว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. และข้าราชการในสังกัดสำนักงาน ป.ป.ช. และให้หมายความรวมถึงข้าราชการหรือพนักงานซึ่งมาช่วยราชการในสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติซึ่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้แต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๘/๒ ในกรณีที่นิติกรรมาชิกซึ่งในคราวรวบรวมข้อยุติและเอกสารหลักฐานเพื่อประโยชน์ในการไต่สวน คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจมอบหมายเลขาธิการหรือหัวหน้าพนักงานไต่สวนคนหนึ่งหรือหลายคนเพื่อไต่สวนเบื้องต้น โดยมีพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือในการดำเนินการก็ได้ โดยคำนึงถึงระดับความรู้ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ เพื่อให้มีความเหมาะสมกับฐานะ ระดับของผู้ถูกกล่าวหา และการคุ้มครองผู้ถูกกล่าวหาตามสมควร ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการมอบหมายให้ไต่สวนเบื้องต้นให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายตามวรรคหนึ่ง ให้เลขาธิการ หรือหัวหน้าพนักงานดำเนินการเป็นคณะ ประกอบด้วย เลขาธิการ หรือหัวหน้าพนักงานไต่สวนเป็นหัวหน้า และมีพนักงานไต่สวนอย่างน้อยหนึ่งคนและพนักงานเจ้าหน้าที่อีกหนึ่งคนร่วมเป็นคณะ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

การไต่สวนเบื้องต้นตามวรรคหนึ่งต้องดำเนินการให้เสร็จและจัดทำรายงานการไต่สวนเบื้องต้นเสนอกรรมการคนใดคนหนึ่งซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้กรรมการผู้นั้นพิจารณาว่ามีมูลความผิดหรือไม่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่กรรมการผู้นั้นได้รับรายงานการไต่สวนเบื้องต้น หากกรรมการผู้นั้นเห็นว่าคำกล่าวหาได้มีมูลความผิดที่ต้องดำเนินการพิจารณาก็ให้เสนอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาต่อไป แต่หากเห็นว่าไม่มีมูล ให้เสนอเรื่องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อสั่งยุติเรื่องต่อไป ทั้งนี้ ให้นำความในมาตรา ๓๘/๑ วรรคสอง มาใช้บังคับกับการมอบให้เลขาธิการสั่งยุติเรื่องดังกล่าวแทนด้วย โดยอนุโลม

ในกรณีที่ไม้อาจดำเนินการไต่สวนเบื้องต้นตามระยะเวลาที่กำหนดในวรรคสองให้เลขาธิการหรือพนักงานไต่สวนแจ้งอุปสรรคและปัญหาในการดำเนินการ พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาและระยะเวลาดำเนินการ เพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาสั่งขยายระยะเวลา โดยให้ขยายระยะเวลาได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินหกสิบวัน

ในระหว่างการขยายระยะเวลาการไต่สวนเบื้องต้น หากเป็นกรณีที่ไม้อาจดำเนินการต่อไปได้เนื่องจากขาดอายุความ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สั่งยุติเรื่องในการดำเนินคดีอาญา และให้ถือว่าเลขาธิการพนักงานไต่สวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตั้งใจไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่ากรณีดังกล่าวมิได้เกิดขึ้นจากความผิดของตน

ในการไต่สวนเบื้องต้นให้เลขาธิการ และหัวหน้าพนักงานไต่สวน อำนาจตามมาตรา ๒๔ ด้วย”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอกการพิจารณาร่างมาตรา ๓๘/๒

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันอังคาร ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๔๐ นาฬิกา

นายรัฐภูมิ คำศรี
 นิติกรชำนาญการพิเศษ
 นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ
 วิทยากรชำนาญการ
 ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช
 ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง
 สำนักกรรมมาธิการ ๒
 ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์

